

СПРАВЕДЛИВ ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД: ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА МОДЕРАТОРА

Автор: EMI Дата: 16-10-2018

Първа публична кръгла маса по темата за справедлив енергиен преход в Република България

(11.10.2018, София)

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА МОДЕРАТОРА

- I. Кръглата маса беше организирана от WWF България и Екологично сдружение „За Земята“ с активното участие и партньорство на Конфедерация на труда „Подкрепа“, Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ), Българска стопанска камара (БСК) и Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ). Специална подкрепа за събитието беше оказана и от Представителството на ЕК в София.
- II. Широката ангажираност и подкрепа за организацията на Кръглата маса е ясен индикатор за важноста на обсъжданите теми. Този извод се подкрепя допълнително от факта, че регистрираните участници бяха почти 80 и включваха представители на 49 държавни институции и местни власти, неправителствени организации и сдружения, бизнес и синдикални асоциации, включително и от Европа, отделни търговски дружества, медии, както и независими експерти в енергийния сектор.
- III. Многобройното и разнообразно участие беше важна предпоставка за постигане основната цел на събитието, а именно стартирането на официален диалог между заинтересованите страни у нас по темата за справедлив енергиен преход във въгледобивните региони.
- IV. Участниците във форума отчитат съвременните международни и европейски изисквания, ангажиращи страната ни, свързани най-вече с опазването на околната среда и изменението на климата, които имат и пряко отношение към опазване здравето на хората и околната среда. Дискусиите показаха ясното разбиране, че в енергийния сектор, вкл. и в частта му, свързана с въгледобива, безусловно се налагат реформи; същевременно се поставя въпросът за тяхната цена преди всичко в икономически и социален план.
- V. На този фон първият водещ извод, който може да се направи от изказаните становища и представени практически примери, е че по отношение на конкретното бъдеще на въгледобива и свързаните с него дейности съществуват несигурност и неяснота, произтичащи от неизбежните реформи. Това от своя страна поражда съществено напрежение както на местно, така и на централно ниво, подчертавано както от експерти, така и от синдикални и бизнес организации, а също и от представители на общините.

- VI. Въпреки, че по време на форума многократно беше подчертавана все по-силната комуникация между държавните институции и заинтересованите лица по обсъжданите теми, вторият водещ извод е, че в институционален план държавата все още е длъжник на хората и на бизнеса относно яснотата за това какво следва в средносрочен и дългосрочен план.
- VII. Липсата на актуализирана и приета по съответния ред национална енергийна стратегия се определя като една от основните причини за съществуващата несигурност – тази стратегия трябва да включва и визия за бъдещето на възледобива и свързаните с него дейности, като отчита както европейските и международни ангажименти на страната, така и националните особености. Беше подчертано очакването, че подготовката и приемането на този и други стратегически документи от страна на държавата (вкл. Национален план енергетика и климат до 2030 г.) следва да бъде въз основа на широк и добре структуриран обществен дебат с ясно формулирани и публично представени тези по отношение на екологичните, икономическите, юридическите и социалните аспекти на национално и регионално ниво.
- VIII. По време на дискусиите беше подчертано и че такъв подход ще улесни институциите включително при изработването на цялостно и балансирано решение за справяне с проблеми като замърсяването на въздуха при изгарянето на въглища и ще подпомогне покриването на съвременните екологични изисквания за топлоелектрическите централи, които все още не изпълняват тези изисквания. В това отношение бяха споменати и конкретни технологични възможности, които експерти считат за икономически защитими, и които могат да бъдат обсъдени в детайли.
- IX. Извън нуждата от ясна национална рамка, участниците споделят виждането за необходимост от гъвкав подход при търсене на икономически и социални решения на регионално/общинско ниво в засегнатите от реформите региони. Дадените примери за конкретни общини представляваха убедителна илюстрация за последиците, до които могат да доведат действия, реализирани без ясна визия за ефекта им в средносрочен и дългосрочен план – обезлюдяване, липса на поминък, липса на перспектива и др. В тази връзка участниците приветстваха разработването на конкретни планови документи за развитие - по време на форума бяха представени пилотни варианти на такива, разработени от организаторите му. Същевременно беше отчетено, че подготовката на подобни планове без ясна стратегическа визия на национално ниво е обективно затруднена.
- X. Провеждането на първата Кръгла маса, посветена на справедливия енергиен преход, и активното участие в нея подчерта необходимостта от интензивно продължаване на дискусиите по темата. Същевременно, участниците акцентираха върху важността на вземането на съответни управленски решения. Така, държавата чрез своите институции трябва не само да продължи подкрепата на по-нататъшния диалог, но и да отговори максимално бързо на очакванията за своевременни и обективно обосновани стъпки на база на ясна стратегическа рамка и съответна нормативна уредба. Този процес следва да бъде реализиран при отчитане на международните и европейски норми, ангажиращи България, но и при отчитане и адекватно представяне в европейски и международен план на националните особености, от гледна точка на икономическите и социални последици при осъществяване на реформите.

Славчо Нейков

Председател на УС

Институт за енергиен мениджмънт